

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 08 listopada 2023 r.

WK-I.431.1.56.2023

**Pan
Rafał Trzaskowski
Prezydent m. st. Warszawy**

**Urząd m.st. Warszawy
pl. Bankowy 3/5
00-950 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: Katarzyna Możdżyńska, Andrzej Nieszporek – starsi inspektorzy wojewódzcy oraz Anna Simińska – inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 8 maja do 13 czerwca 2023 r. kontrolę problemową w Urzędzie Stanu Cywilnego dla m.st. Warszawy, z siedzibą w Warszawie³.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 24 kwietnia 2023 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 9 października 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Prezydentowi wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Kontrolę przeprowadzono w następujących lokalizacjach w Warszawie, w których znajdują się jednostki organizacyjne USC dla m.st. Warszawy: ul. Gen. W. Andersa 5, ul. ks. I. Kłopotowskiego 1/3, ul. T. Chałubińskiego 8 oraz ul. M. Flisa 6.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 41312 urodzeń, 5884 małżeństw i 27352 zgonów, 168 zdarzeń, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, 20045 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 308 czynności odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 4381 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego i 3506 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego. Ponadto wydano 664 zaświadczenia stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 2593 zaświadczenia o stanie cywilnym, 138 zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych wskazanej osoby, 12 zaświadczeń o nieposiadaniu ksiąg stanu cywilnego, a także 3294 decyzje o zmianie imienia i nazwiska, 115 decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz 190 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

Badaniu poddano: 20 aktów urodzenia, 20 aktów małżeństwa, w tym: 10 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego (dalej: USC) i 10 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴, 20 aktów zgonu, a także: 5 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 10 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 10 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 10 czynności polegających na rejestracji zdarzeń, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, 5 czynności odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 5 zaświadczeń o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 5 zaświadczeń o stanie cywilnym, 5 zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych wskazanej osoby, 5 zaświadczeń o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego, 5 decyzji wydanych na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska⁵, 5 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz 5 decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywali w poddanych kontroli sprawach zastępcy kierownika USC, zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.).

⁵ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988). Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszach ustaleń kontroli, które dołączono do akt kontroli.

oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁶, uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

Wszystkie poddane badaniu akty małżeństwa oraz akty zgonu sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Poddane kontroli akty urodzenia, małżeństwa oraz akty zgonu zawierały elementy określone odpowiednio w art. 60, art. 88 ust. 1 oraz art. 95 ust. 1 p.a.s.c.

Akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁷.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegających na sprostowaniu, uzupełnieniu, rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, transkrypcji aktu stanu cywilnego oraz odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego – dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3, art. 99 ust. 1, art. 105 ust. 1 oraz art. 109 ust. 3 p.a.s.c.

Zagadnienie spełnienia przez kierownika USC obowiązków informacyjnych polegających na powiadamianiu osób, których akt dotyczy o zamiarze transkrypcji, sprostowania lub uzupełnienia ich aktu stanu cywilnego nie było przedmiotem oceny, ponieważ we wszystkich badanych sprawach o dokonanie ww. czynności w przypadku aktów urodzenia występowały osoby, których ten akt dotyczył, natomiast w przypadku aktu małżeństwa wnioskowali oboje małżonkowie.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym, a także zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych do aktów urodzeń znajdowały się karty urodzenia oraz protokół zgłoszenia urodzenia, w aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdowały się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego, o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół

⁶ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1378), dalej: p.a.s.c.

⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, natomiast w aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdowały się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu. Ponadto ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są prawidłowo oznaczone i przechowywane w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 p.a.s.c.

Zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych danych wskazanej osoby w rejestrze stanu cywilnego oraz zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo wydano z zachowaniem terminu wskazanego w art. 217 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸.

W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 99, art. 104 oraz art. 109 p.a.s.c., kierownik USC zamieścił adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji aktów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 23 oraz art. 105 ust. 1 p.a.s.c.

Wydane z urzędu odpisy skrócone aktów urodzenia, małżeństwa oraz zgonu zostały wydane niezwłocznie, w każdym przypadku w dniu ich sporządzenia.

Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany imienia lub nazwiska, wydane zostały zgodnie z właściwością organu określoną odpowiednio w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Przedmiotowe decyzje zawierały wszystkie wymagane elementy określone w art. 107 k.p.a. Ponadto wszystkie poddane badaniu decyzje o zmianie nazwiska, decyzje o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 k.p.a.

Ustalono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach sprostowania, uzupełnienia, transkrypcji, rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, a także za wydanie decyzji o zmianie nazwiska i zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, zaświadczeń o stanie cywilnym, zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych danych wskazanej osoby w rejestrze stanu cywilnego oraz zaświadczeń o nieposiadaniu ksiąg stanu cywilnego – była zgodna z określoną w załączniku do ustawy o opłacie skarbowej⁹.

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.), – dalej k.p.a.

⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111).

Osoby zatrudnione w okresie objętym kontrolą na stanowisku kierownika USC i zastępców kierownika USC spełniały wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowisk w zakresie wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dokonanie 1 rejestracji urodzenia z przekroczeniem terminu wskazanego w art. 52 ust. 1 p.a.s.c. W opisywanym przypadku zgłoszenie urodzenia nastąpiło drogą elektroniczną, natomiast rejestracja urodzenia nastąpiła w 2. dniu roboczym licząc od daty wpływu zgłoszenia do organu. Działaniem powyższym naruszono postanowienia art. 52 ust. 1 p.a.s.c., zgodnie z którym urodzenie zgłoszone drogą elektroniczną powinno być zarejestrowane w następnym dniu roboczym po otrzymaniu zgłoszenia.
2. Wydanie 1 zaświadczenia o stanie cywilnym oraz 1 zaświadczenia o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego z przekroczeniem terminu wskazanego w art. 217 § 3 k.p.a. W przedmiotowych sprawach zaświadczenia wydano odpowiednio w 14. i 11. dniu od dnia wpływu wniosku o wydanie zaświadczenia.
3. Niewystosowanie zlecenia dokonania 1 przypisku o zgonie do aktu urodzenia oraz 1 wzmianki o zgonie do aktu małżeństwa po zarejestrowaniu zgonu i sporządzeniu aktu zgonu. W obu ww. przypadkach dokonanie stosownego przypisku oraz wzmianki zlecono dopiero w trakcie trwania czynności kontrolnych odpowiednio 22 i 15 maja 2023 r.
4. Wydanie 1 decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz 1 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego niezawierających pouczenia o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, jak również o konsekwencjach skorzystania z tego uprawnienia, czym naruszono postanowienia art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zobowiązuję Prezydenta m. st. Warszawy do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości poprzez:

1. Dokonywanie rejestracji urodzenia w terminie wskazanym w art. 52 ust. 1 p.a.s.c.
2. Wydawanie zaświadczeń o stanie cywilnym oraz zaświadczeń o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego w terminie wskazanym w art. 217 § 3 k.p.a.

3. Zlecenie dokonania przypisku o zgonie do aktu urodzenia oraz wzmianki o zgonie do aktu małżeństwa bezpośrednio po zarejestrowaniu zgonu i sporządzeniu aktu zgonu.
4. Zawieranie w decyzjach o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz w decyzjach o umorzeniu postępowania w sprawie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego pouczenia o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, jak również o konsekwencjach skorzystania z tego uprawnienia, zgodnie art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Prezydenta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o przekazanie informacji za pośrednictwem platformy ePUAP.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/